

PRESSMEDDELANDE nr 21/23

Luxemburg, den 2 februari 2023

Domstolens dom i mål C-649/20 P | Spanien/kommissionen, C-658/20 P | Lico Leasing och Pequeños y Medianos Astilleros Sociedad de Reconversión/kommissionen och C-662/20 P | Caixabank m.fl./kommissionen

Statligt stöd: Domstolen ogiltigförklarar delvis kommissionens beslut rörande det spanska "tax lease-systemet"

Beslutet att hela stödbeloppet skulle återkrävas grundade sig på ett felaktigt utpekande av vilka som var stödmottagare

År 2006 tog Europeiska kommissionen emot ett antal klagomål om tillämpningen av det spanska "tax lease-systemet" (nedan kallat tax lease-systemet) på vissa finansiella leasingavtal. Detta system gjorde det möjligt för rederier att förvärva fartyg som hade byggts av spanska varv till 20–30 procent lägre priser, till nackdel för varv i andra medlemsstater. Enligt kommissionen var syftet med tax lease-systemet att ge skattefördelar åt de ekonomiska intressegrupperingar och investerare som deltog i systemet, vilka sedan överförde en del av dessa fördelar till de rederier som hade förvärvat ett nytt fartyg.

I det omtvistade beslutet,¹ som fattades i juli 2013, fann kommissionen att tre av de fem skatteåtgärder som tax lease-systemet bestod av utgjorde ett statligt stöd i den mening som avses artikel 107.1 FEUF, och att de hade formen av en selektiv skattefördel som delvis var oförenlig med den inre marknaden. Eftersom stödet hade genomförts från den 1 januari 2002 i strid med underrättelseskyldigheten,² ålade kommissionen de nationella myndigheterna att återkräva stödet från investerarna, det vill säga medlemmarna i de ekonomiska intressegrupperingarna.

I september 2013 väckte Konungariket Spanien, Lico Leasing SA och Pequeños y Medianos Astilleros Sociedad de Reconversión SA (Pymar) talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet. I domen Spanien m.fl./kommissionen³ fann tribunalen att den fördel som investerarna i de ekonomiska intressegrupperingarna haft inte var selektiv och att motiveringen av beslutet var bristfällig rörande kriterierna om snedvridning av konkurrensen och påverkan på handeln. Tribunalen ogiltigförklarade därför det omtvistade beslutet.

Kommissionen överklagade den domen, varpå domstolen upphävde den genom domen kommissionen/Spanien m.fl. (C-128/16 P),⁴ där den särskilt fann att tillämpningen av selektivitetsvillkoret, som kommissionen hade grundat sin bedömning på, var felaktig. Domstolen kom dock fram till att eftersom tribunalen inte hade uttalat sig om alla de grunder som anförts inför den, var tvisten inte färdig för avgörande. Domstolen återförvisade därför målen till tribunalen.

¹ Kommissionens beslut av den 17 juli 2013 om den stödordning SA.21233 C/11 (f.d. NN/11, f.d. CP 137/06) som Spanien har genomfört – Skatteordning tillämplig för vissa finansiella leasingavtal, även känd som "tax lease"-systemet (EUT L 114, 2014, s. 1).

² En skyldighet som föreskrivs i artikel 108.3 FEUF.

³ Dom av den 17 december 2015, Spanien m.fl./kommissionen, [T-515/13](#) och [T-719/13](#), (se även [CP nr 150/15](#)).

⁴ Dom av den 25 juli 2018, kommissionen/Spanien m.fl., [C-128/16 P](#), (se även [CP nr 115/18](#)).

Genom domen Spanien m.fl./kommissionen (nedan kallad den överklagade domen) ogillade tribunalen den talan som väckts av Konungariket Spanien, Lico Leasing och Pymar, med stöd av 34 enheter som tillåtit intervensera till stöd för deras yrkanden i mål C-128/16 P (nedan kallade intervenienterna i det första överklagandet).

I den domen underkände tribunalen grunden om att tax lease-systemet inte var selektivt och fann att skattemyndigheternas betydande utrymme för skönsmässig bedömning när det gällde att godkänna tidig avskrivning räckte för att tax lease-systemet skulle anses selektivt i sin helhet. Den underkände även grunderna om bristande motivering av det omtvistade beslutet och om åsidosättande av likabehandlingsprincipen, principen om skydd för berättigade förväntningar, rättssäkerhetsprincipen och principerna för återkrav av stöd. På den sistnämnda punkten fann tribunalen att kommissionen inte gjort en felaktig rättstillämpning när den beslutade att hela stödet skulle återkrävas enbart från investerarna i de ekonomiska intressegrupperingarna, trots att en del av skattefordelen hade överförts till tredje man, det vill säga rederierna.

Konungariket Spanien, Lico Leasing och Pymar samt intervenienterna i det första överklagandet gav in tre separata överklaganden av den överklagade domen och yrkade att den domen skulle upphävas och det omtvistade beslutet ogiltigförklaras.

Domstolen bifaller i sin dom överklagandet vad gäller **Konungariket Spaniens grund om bristande motivering av den överklagade domen, vad avser återkravet av stödet, och ogillar överklagandena i övrigt**. Eftersom domstolen delvis upphäver den överklagade domen och **bedömer att målen är färdiga för slutligt avgörande i övriga delar, slår den** efter sin prövning **fast att det omtvistade beslutet ska upphävas i den mån detta förordnar om återkrav av hela stödbeloppet från mottagarna på grundval av ett felaktigt utpekande av vilka som är stödmottagare**.

Domstolens bedömning

Domstolen prövar först kommissionens invändning om rättegångshinder för det överklagande som getts in av intervenienterna i det första överklagandet. Kommissionen gjorde gällande att det var felaktig rättstillämpning att erkänna dem som intervenienter i målet om överklagande. Enligt domstolen ska artikel 40 i domstolens stadga, iakttagandet av de processuella rättigheter som intervenienterna garanteras genom tribunalens rättegångsregler och principen om god rättskipning – med hänsyn till konsekvensen i förfarandena vid domstolen och tribunalen – innebära att en intervenient i ett överklagande automatiskt ska anses ha ställning som intervenient vid tribunalen när ett mål återförvisas till tribunalen efter det att domstolen har upphävt ett avgörande som meddelats av tribunalen. I motsats till vad kommissionen hävdade gjorde tribunalen således inte en felaktig rättstillämpning när den under sådana omständigheter tillerkände de berörda en ställning som intervenienter. De hade följaktligen i denna egenskap rätt att överklaga den överklagade domen, eftersom den påverkade dem direkt,⁵ då de vid ett ogillande kunde bli tvungna att återbetala de stöd som de erhållit. Deras överklagande kan därmed tas upp till prövning.

Domstolen prövar därefter de grunder för överklagandena som rör bedömningen av tax lease-systemets selektivitet respektive skyldigheten att återkräva stödet.

Vad för det första gäller **bedömningen av selektivitetsvillkoret** betonar domstolen inledningsvis att en skattefordel som beviljas först efter en skönsmässig bedömning av skattemyndigheterna inte kan anses vara allmän. En sådan åtgärds selektivitet kan således inte bedömas enligt en metod som specifikt utformats för att påvisa den dolda selektiviteten hos fördelaktiga skatteåtgärder med allmän räckvidd.⁶ I detta fall **hade tribunalen**

⁵ Detta villkor föreskrivs i artikel 56 andra stycket andra meningen i domstolens stadga.

⁶ Enligt den metoden, kallad trestegsmetoden, ska selektiviteten hos en allmän åtgärd som inrättar en fördelaktig skatteordning bedömas genom att man först slår fast vilket som är det tillämpliga "allmänna" skattesystemet, sedan bedömer om den berörda skatteåtgärden avviker från det allmänna systemet, vilket används som referenspunkt, i så måtto att åtskillnad görs i den skattemässiga behandlingen av aktörer som i faktiskt och rättsligt hänseende befinner sig i jämförbara situationer, och slutligen prövar om denna åtskillnad är motiverad av skattesystemets beskaffenhet eller struktur.

att pröva bedömningen av en fördel som endast beviljades efter en skönsmässig bedömning av behöriga myndigheter. Den kan därför inte klandras för att inte ha bedömt den enligt den metod som gäller för skatteåtgärder av allmän karaktär.

Vad således gäller de relevanta bedömningskriterierna för en skattefördel som beviljas skönsmässigt, instämmer domstolen i tribunalens slutsats att **förekomsten av ett tillståndsförfarande inte i sig betyder att åtgärden i fråga är selektiv**. En sådan kvalificering fordrar att det visas att behöriga myndigheter har ett betydande utrymme för skönsmässig bedömning vad gäller att bestämma mottagarna av åtgärden och villkoren för att bevilja fördelen, så att utnyttjandet av det bedömningsutrymmet ska anses **gynna de företag eller den produktion som är mottagare i förhållande till andra**, som inte är mottagare, **men som befinner sig i en jämförbar situation sett till det eftersträvade syftet**.

I det aktuella fallet finner domstolen att tribunalen hade fog för sin slutsats, inom ramen för sin självständiga bedömning av nationell rätt, som för övrigt inte har påståtts vara felaktig, att denna nationella rätt gav skattemyndigheterna ett betydande utrymme för skönsmässig bedömning att godkänna tidig avskrivning, särskilt med tanke på de oprecisa kriterier som tillämpades och avsaknaden av nödvändiga tolkningsramar. Det var inte nödvändigt för tribunalen att i detta sammanhang pröva om, sett till omständigheterna i fallet, utnyttjandet av detta utrymme för skönsmässig bedömning *de jure* faktiskt hade medfört en omotiverad fördelaktig behandling av vissa aktörer i förhållande till andra som befann sig i en jämförbar situation.

Följaktligen **var det inte felaktig rättstillämpning när tribunalen drog slutsatsen att åtgärden tidig avskrivning var selektiv på grundval av att inslagen av skönsmässighet var ägnade att gynna mottagarna i förhållande till andra skattskyldiga i en jämförbar situation**. Vidare **hade tribunalen fog för slutsatsen att kommissionen inte gjort fel som ansåg den selektiva karaktären hos den tidiga avskrivningen innebar att tax lease-systemet var selektivt i sin helhet**, då det är utrett att de övriga omtvistade åtgärderna som tax lease-systemet bestod av krävde förhandstillstånd för tidig avskrivning. **Följaktligen underkänner domstolen samtliga grunder rörande tax lease-systemets selektivitet**.

För det andra konstaterar domstolen, **beträffande återkravet av det rättsstridiga stödet**, att tillämpningen av principen om skydd för berättigade förväntningar och rättssäkerhetsprincipen i den överklagade domen inte innehåller någon felaktig rättstillämpning, bortsett från ett fel som emellertid inte påverkade tribunalens bedömning. **Dessa grunder kan därför inte heller godtas**.

För det tredje och slutligen **prövar domstolen en grund om bristande motivering av den överklagade domen**. Domstolen slår fast att **även om den överklagade domen är tillräckligt motiverad vad gäller tax lease-systemets selektivitet, förhåller det sig annorlunda beträffande återkravet av stödet**.

Domstolen påpekar att tribunalen, när den prövade en grund som bestred förordnandet om återkrav i det omtvistade beslutet därför att detta ålade återkrav av hela stödet från investerarna, trots att en stor del av fördelen systematiskt hade överförts till rederierna, **endast uttalade att det enbart var investerarna som i det omtvistade beslutet hade pekats ut som mottagare av stödet och konstaterade att den slutsatsen inte var tvistig i målet**. Även om utpekandet av stödmottagarna inte bestritts av de berörda parterna, hade dessa likväl, enligt domstolen, genom sin anförda grund gjort gällande – underförstått med men med nödvändighet – att de inte hade varit de enda mottagarna av stödet. **Eftersom tribunalen således inte behandlade den grunden, underlät tribunalen följaktligen att pröva den, vilket strider mot motiveringsskyldigheten**.

Domstolen upphäver därför den överklagade domen, i den del tribunalen där ogillade talan såvitt denna avsåg ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet, i den mån de ekonomiska intressegrupperingarna och deras investerare där pekades ut som de enda mottagarna av det stöd som avses i beslutet och i den mån Konungariket Spanien där ålades att återkräva hela stödet från investerarna i de ekonomiska intressegrupperingar som mottagit stödet. Överklagandena ogillas i övrigt.

Domstolen bedömer att den del av talan om ogiltigförklaring som återstår att pröva när den överklagade domen

delvis har upphävts – rörande **huruvida skyldigheten att återkräva stödet från mottagarna är välgrundad** – är färdig för avgörande. **Domstolen beslutar därför att själv avgöra saken slutligt i den delen.** Den underkänner grunderna och argumenten om åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar och rättssäkerhetsprincipen samt om åsidosättande av likabehandlingsprincipen och instämmer i det avseendet mestadels med domskälen i den överklagade domen.

Domstolen prövar sedan grunden att tribunalen underlåtit att pröva frågan om utpekandet av stödmottagarna och **erinrar om att skyldigheten att återkräva ett stöd som kommissionen funnit oförenligt med den inre marknaden syftar till att återställa den situation som förelåg innan stödet beviljades, genom att mottagarna eller, med andra ord, de företag som i realiteten åtnjöt stödet, förlorar de fördelar de åtnjöt på marknaden i förhållande till sina konkurrenter.**

I detta fall framgår det kommissionens egna konstateranden att tax lease-systemet i sin helhet utgjorde en skatteåtgärd avsedd att ge en fördel inte bara för investerarna i en ekonomisk intressegruppering utan även för rederierna. Det framgår också av de omständigheter som kommissionen har redovisat att **fördelningen av denna fördel mellan rederiet och investerarna i de ekonomiska intressegrupperingarna föreskrevs i rättsligt bindande avtal som underställdes skattemyndigheterna och som myndigheterna beaktade för att, inom ramen för det utrymme för skönsmässig bedömning som de förfogade över i detta avseende, godkänna tidig avskrivning.** Mot denna bakgrund slår domstolen fast att **kommissionen gjorde en felaktig rättstillämpning, sett till syftet med återkravet, när den pekade ut investerarna i de ekonomiska intressegrupperingarna som enda mottagare av stödet i fråga, väsentligen av det skälet att den fördel som rederierna åtnjöt genom överföring av en del av den skattefördel som de ekonomiska intressegrupperingarna beviljats var resultatet av en kombination av lagliga transaktioner mellan privata enheter, vilka således inte var statens ansvar, detta trots att de ekonomiska intressegrupperingarna i själva verket enligt de tillämpliga reglerna var förpliktade att överföra en del av skattefördelen till rederierna.**

Följaktligen **ogiltigförklarar domstolen delvis det omtvistade beslutet, närmare bestämt i den del detta pekar ut de ekonomiska intressegrupperingarna och deras investerare som enda mottagare av stödet och därmed i den del beslutet förordnar om återkrav av hela stödbeloppet enbart från investerarna i de ekonomiska intressegrupperingarna.**

UPPLYSNING: En dom eller ett beslut som meddelats av tribunalen kan överklagas till domstolen. Ett överklagande är begränsat till rättsfrågor och hindrar i regel inte att tribunalens avgörande verkställs. Om överklagandet kan tas upp till prövning och är välgrundat, upphäver domstolen tribunalens avgörande. Domstolen kan slutligt avgöra målet om det är färdigt för avgörande. Om så inte är fallet återförvisar domstolen målet till tribunalen, som är bunden av det avgörande som domstolen meddelat med anledning av överklagandet.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ +32 2 2964106

Håll dig uppdaterad!

